

ТЕМА 1. ВСТУП ДО СПІЧРАЙТИНГУ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Питання 1. Спічрайтинг у публічному управлінні: об'єкт та предмет курсу.

Питання 2. Спічрайтинг як система: складові елементи спічрайтингу: загальна характеристика.

2.1 Суб'єкт написання промови.

2.2. Промовець.

2.3 Об'єкт написання промови.

2.4. Аудиторія: слухачі промови.

2.5. Тест промови.

Питання 3. Формула Гарольда Лассвела (класична та вдосконалена).

Питання 4. Нормативна база спічрайтингу у публічному управлінні та адмініструванні.

ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ СПІЧРАЙТЕРСТВА

Питання 1. Підходи до визначення поняття «спічрайтерство». Сутність спічрайтерства.

Питання 2. Історія виникнення спічрайтерства. Зв'язок спічрайтерства з іншими галузями знань.

Питання 3. Професійні знання та вміння спічрайтера.

Питання 1. Підходи до визначення поняття «спічрайтерство». Сутність спічрайтерства.

Термін «спічрайтерство» («спічрайтинг») походить від англійських слів «speech» – промова та «writer» – письменник, автор («write» – писати).

Існує декілька підходів до визначення поняття «спічрайтерство».

Перший. *Спічрайтерство* – це написання промов та будь-яких письмових текстів, що потребують компетентностей для їх написання і підготовки для будь-яких замовників.

Виходячи з цього *спічрайтер* – це людина, що пише промову, доповідь, звіт та інші творчі роботи досить великого обсягу для когось, щоб віддати свою працю в його розпорядження.

Цей фахівець віддає створену продукцію під чуже авторство.

Спічрайтер приймає замовлення на виконання інтелектуальної роботи у письмовому вигляді і надає замовнику відповідну інформацію в необхідному структурному та стилістичному вигляді.

У такому підході (як зазначають критики) представлена лише одна із технологічних складових роботи спічрайтера, а саме: надання необхідної інформації.

Виходячи з цього, конструюється бачення спічрайтингу як техніки і технології написання будь-якого тексту від імені посадової особи, що виголошується, або функціонує у зовнішніх комунікаціях у вигляді документа. Тобто спічрайтинг розглядається лише як діяльність референта.

Референтом, як правило, є співробітник організації, що виконує обов'язки безпосереднього помічника керівника.

Другий підхід. На відміну від описаного підходу, існує думка про спічрайтинг як одну з галузей ділової риторики.

Риторика (красномовність), або ораторське мистецтво – це наука про способи переконання і ефективні форми впливу на аудиторію з врахуванням її особливостей.

У цьому підході розглядають структуру практичної риторики:

1. Оратор і текст (підготовка до виступу, конспекти, збір матеріалу, план і т.д.).
2. Поведінка оратора в аудиторії (вироблення впевненості, особистість оратора, перше враження, реакція оратора на завади, рух оратора в аудиторії та ін.).
3. Техніка аргументації (вступ, захоплення уваги, підтримка уваги, стратегія виступу, прийоми аргументації, мова виступу, донесення головної думки, регламент, завершення виступу, відповіді на питання, особливості різних типів виступів та ін.).
4. Оратор і аудиторія (врахування особливостей та інтересів аудиторії, ефективність публічного виступу).

Таким чином, якщо ділова риторика апелює до навичок ораторського мистецтва конкретної людини, то діяльність спічрайтера зосереджена на підготовці самого тексту та підготовці виступаючого до виголошення цієї

промови. Іншими словами, «спічрайтинг» – це, так би мовити, ділова риторика для іншої особи та в її інтересах.

У цьому контексті суть спічрайтингу зводиться до здатності та готовності співробітників відділу зв'язків з громадськістю (PR-служб) генерувати та фіксувати у письмовому вигляді тексти промов, виступів та заяв, що озвучуються для ЗМІ та громадськості, від імені керівництва.

З точки зору цього підходу, спічрайтинг – це усне публічне інформування цільової аудиторії від імені першої особи з позиції суб'єкта PR та в його інтересах.

Третій підхід (системний).

Спічрайтерство («спічрайтинг») – це складно організована професійна діяльність із творення тексту та його публічного виголошення, що являє собою системну взаємодію суб'єкта написання промови (спічрайтера), промовця (публічної особи), аудиторії (споживача публічної інформації), об'єкту промови, тексту промови.

Сутність спічрайтерства (у «вужькому» сенсі) – взаємозв'язок та взаємодія спічрайтера й промовця по створенню тексту та його публічного виголошення перед аудиторією.

Сутність спічрайтерства (в «широкому» сенсі) – взаємозв'язок та взаємодія спічрайтера, промовця задля творення тексту та його публічного виголошення для впливу на аудиторію по певним тематичним напрямкам.

Питання 2. Історія виникнення спічрайтерства. Зв'язок спічрайтерства з іншими галузями знань.

Виникнення спічрайтерства сягає античної риторичної діяльності.

На Сицилії, що вважається батьківщиною риторики, в другій половині 5 ст. до н.е. в зв'язку зі встановленням демократії відкрився простір для діяльності ораторів, особливо у судах.

В той час живе слово оратора мало виключно важливе значення.

У становленні ораторського мистецтва велику роль відіграла Афінська держава, де порядок судового засідання вимагав щоб громадянин виступав у суді особисто, тому виникла необхідність в досвідчених людях, які змогли б допомогти порадою або могли б написати відповідну промову для виступу.

Так виникла професія *логографів* – осіб, які писали промови за окрему плату.

Логографи (грец. *λογογράφοι*, однина – *λογογράφος*, від грец. *λόγος* — слово, прозаїчний твір і грец. *γράφω* – пишу) – складачі промов у суді Давньої Греції.

На сьогодні спічрайтерство – це і професійна діяльність, і мистецтво, і галузь знань; воно взаємопов'язане та взаємодіє з іншими галузями знань.

Спічрайтерство має тісний взаємозв'язок з цілою низкою різних видів діяльності, а саме з інформаційною діяльністю, інформаційно-комунікаційною, риторично-мовною, дослідницькою, аналітичною, публічно-управлінською, соціально-практичною, технологічною, правничою тощо.

Так, по-перше, зазвичай спічрайтинг розглядається як один із різновидів PR-діяльності, оскільки базується на роботі з інформацією.

По-друге, спічрайтинг як різновид інформаційно-комунікаційної діяльності своїм кінцевим продуктом націлений на формування та підтримку свого оптимального комунікаційного середовища.

Це, в свою чергу, робить його нерозривно пов'язаним з дослідницькою та аналітичною діяльністю, оскільки спічрайтер в процесі підготовки публічної промови виступає в якості дослідника-аналітика.

Зв'язок з управлінською діяльністю виражається в специфічній для спічрайтера технологічній складовій: спічрайтер традиційно не лише готує для першої особи текст виступу, але й консультує таку особу з питань виголошення промови-виступу, здійснює контроль за ходом та результатом робочого процесу.

Соціально-практична та технологічна характеристики спічрайтингу спирається на застосування конкретних знань та вмінь в галузі ефективних комунікаційних технологій, що націлені на конструювання за допомогою конкретної промови оптимального дискурсу виступаючого з його цільовою аудиторією.

Під час розгляду цього питання традиційно вказується на те, що спічрайтинг як особливий вид інформаційної діяльності та специфічна PR-технологія повинен поєднувати в собі елементи науки та мистецтва, оскільки є професійно позначеним різновидом практичної риторики, спирається на теоретичні основи цієї науки як наукової дисципліни та використовує практичні навички ораторського мистецтва.

Питання 3. Професійні знання та вміння спічрайтера.

Передусім відзначимо, що зазвичай спічрайтер відповідає за реалізацію усього комплексу системних дій, пов'язаних із усіма складовими елементами спічрайтингу: взаємодію суб'єкта написання промови (спічрайтера), промовця (публічної особи), аудиторії (споживача публічної інформації), об'єкту промови, тексту промови.

Тому основним з професійно-особистісних якостей спічрайтера є *комунікаційна культура та компетентність*, а також *професійні навички роботи з текстом*.

Крім того спічрайтер повинен мати *високий рівень загальної культури та ерудиції*, а також володіти:

- 1) *професійною підготовкою як спеціаліст по зв'язках з громадськістю*.
- 2) *галузевою підготовкою*, що передбачає знання кон'юнктури відповідної сфери (предметної області, галузі, ринку тощо), аналіз інформаційної ситуації навколо суб'єкта, структури управління та керівного складу, систему підрозділів суб'єкта.
- 3) *соціальною відповідальністю* за результати своєї праці та лояльністю по відношенню до суб'єкта.

Важливою якістю спічрайтера є його *креативність як можливість виконання творчих рішень та підходів* до вербального оформлення інформаційних рішень.

Серед особистих якостей, що необхідні спічрайтера варто відмітити *комунікабельність, емоційну та вербальну активність, сенситивність (емоційну чутливість) по відношенню до нового та нестандартного, почуття соціальної сміливості, оперативність мислення, емоційну стійкість в стресових ситуаціях тощо*.

Крім того, традиційно *спічрайтер повинен:*

- 1) *досконало володіти мовою, якою він пише (граматика, стилістика тощо);*
- 2) *досконало володіти письмовою мовою (багатьма жанрами);*
- 3) *вміти редагувати чужий твір та коригувати його;*
- 4) *вміти конспектувати усну та письмову мову для подальшого використання в роботі;*
- 5) *володіти вміннями наукового, логічного аналізу, узагальнення, співставлення;*
- 6) *володіти культурою мови;*
- 7) *знати іноземні мови;*
- 8) *вміти оптимально, раціонально працювати у бібліотеках, архівах, інформаційних базах;*
- 9) *добре володіти ПК та працювати в Internet;*
- 10) *мати широкі знання в галузі історії, етнографії, економіки, політики, права, управління, психології, релігії, художньої літератури, музики, театру, мистецтв та ін.*